

OCENA RYZYKA
KOTŁA SONICZNEGO CENTRALNEGO OGRZEWANIA
TYP KS 3.5; 5.5; 6.5; 10; 20

z dnia 25 października 2019 r.

Temat: Ocena ryzyka dla kotła sonicznego centralnego ogrzewania (typ KS 3.5; 5.5; 6.5; 10; 20), przeprowadzona zgodnie z wymaganiami norm zharmonizowanych: PN-EN 60335-1:2012, PN-EN 60335-2-35:2016-03 oraz PN-EN ISO 12100:2012.

Badania wykonano dla: RURY WALCZAKA Sp. z o.o.
ul. Starożytna 5-7
62-800 Kalisz

Badania wykonano w: Zakłady Badań i Atestacji „ZETOM” im. Prof. F. Stauba
w Katowicach Sp. z o.o.
ul. Ks. Bpa H. Bednorza 17
40-384 Katowice

Indeks zamówienia klienta: Zamówienie telefoniczne **z dnia:** 07.08.2019 r.

Badania rozpoczęto dnia: 07.08.2019 r. **Badania zakończono dnia:** 11.10.2019 r.

Dokument zawiera: 9 stron

Wydano 3 egzemplarze, które otrzymują:

1. RURY WALCZAKA Sp. z o.o.
2. RURY WALCZAKA Sp. z o.o.
3. Instytut Zarządzania Ochroną Pracy „IZOP”

Dokument opracowała:

Zatwierdził:

KIEROWNIK
Zakładu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy

dr inż. Marta Kwaśny

KIEROWNIK
Zakładu Bezpieczeństwa Maszyn

dr inż. Maciej Kwaśny

1. Podstawa prawna

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. 2016, poz. 542; tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1398).

Rozporządzenie Ministra Rozwoju, z dnia 2 czerwca 2016 r., w sprawie wymagań dla sprzętu elektrycznego (Dz.U. Nr 0, poz. 806, z dnia 8 czerwca 2016 r.) – Dyrektywa nr 2014/35/UE.

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o kompatybilności elektromagnetycznej (Dz.U. Nr 82, poz. 556, z dnia 11 maja 2007 r.) – dyrektywa 2004/108/WE (2014/30/UE).

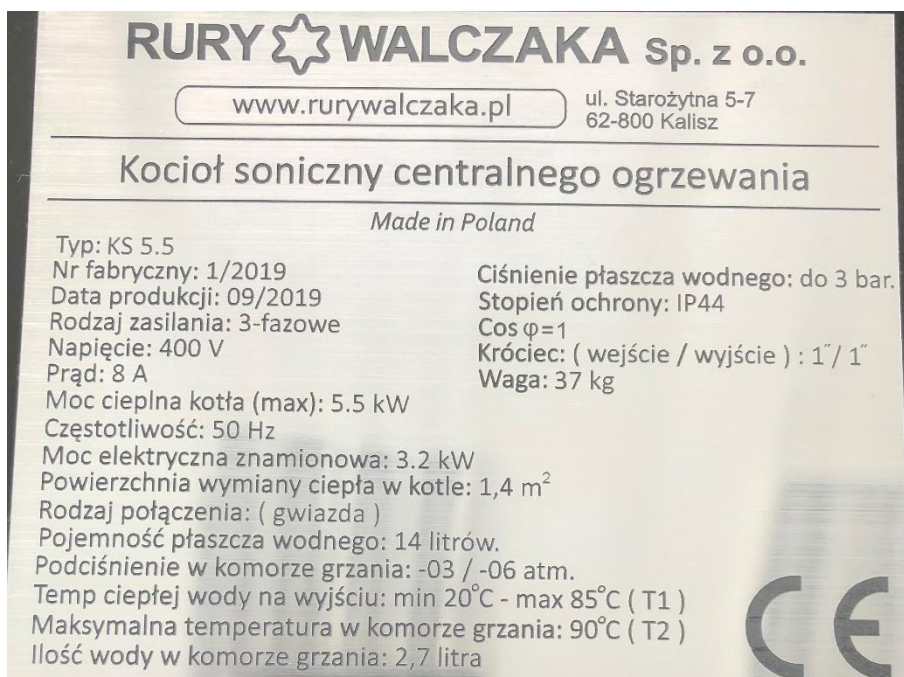
Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2018, poz. 1286, z dnia 3 lipca 2018 r.) – Dyrektywa 2006/15/WE.

2. Normy prawne, stanowiące podstawę oceny

PN-EN 60335-1:2012	Elektryczny sprzęt do użytku domowego i podobnego -- Bezpieczeństwo użytkownika -- Część 1: Wymagania ogólne.
PN-EN 60335-2-35:2016-03	Elektryczny sprzęt do użytku domowego i podobnego. Bezpieczeństwo użytkownika. Część 2-35: Wymagania szczegółowe dotyczące przepływowych ogrzewaczy wody.
PN-EN ISO 12100:2012	Bezpieczeństwo maszyn. Ogólne zasady projektowania. Ocena ryzyka i zmniejszanie ryzyka.

3. Podstawowe informacje o obiekcie badań

Nazwa produktu:	Kocioł soniczny centralnego ogrzewania (typ: KS)
Producent:	RURY WALCZAKA Sp. z o.o. ul. Starożytna 5-7, 62-800 Kalisz
Parametry (dane) techniczne:	zgodnie z dokumentacją techniczną max. (nominalna) moc cieplna w zakresie od 5,5 kW do 30 kW.
Ogólny opis urządzenia:	soniczny podgrzewacz wody pełni rolę kotła elektrycznego, przeznaczonego do centralnego ogrzewania (c.o.) lub kotła dwufunkcyjnego z możliwością ogrzewania ciepłej wody użytkowej (c.w.u.) w zasobniku. Kocioł jest zbudowany z wymiennika wykonanego z elementów nierdzewnych, które charakteryzują się bardzo długą żywotnością. Zasadniczym elementem kotła jest wymiennik, w którym wykorzystano profile walcowane w kształcie gwiazdy sześcioramiennej, zwiększającej powierzchnię wymiany. Wymiennik ma nietypową konstrukcję, ponieważ strona pierwotna jest powiększona o zbiornik, w którym znajdują się elektrody i jest wypełniony wodą plazmową w objętości $2,7 \text{ dm}^3 \pm 0,1 \text{ dm}^3$. Natomiast wtórna strona wymiennika jest wyposażona tylko w króćce, odpowiednio: wejściowy i wyjściowy. Taka budowa zamknięta w walcowej konstrukcji ułatwia izolację i gwarantuje znikome straty.

Fot. 1. Tabliczka znamionowa umieszczona na kotle sonicznym

Fot. 2. Ogólny widok kotła sonicznego centralnego ogrzewania

Fot. 3. Ogólny widok kotła sonicznego centralnego ogrzewania

Fot. 4. Ogólny widok wymiennika kotła sonicznego centralnego ogrzewania typu KS

Fot. 5. Ogólny widok wymiennika kotła sonicznego centralnego ogrzewania typu KS

Oceny ryzyka dla kotła sonicznego centralnego ogrzewania dokonano przy użyciu metody Risk Score. W metodzie tej ryzyko określa się, biorąc pod uwagę trzy parametry, a mianowicie:

S – możliwe skutki zdarzenia niepożądanego (tab. 1),

E – ekspozycję na zagrożenie (tab. 2),

P – prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia niepożądanego (tab. 3).

Parametrom nadane zostają wartości liczbowe, według poniższych tabel.

Tabela 1

Szacowanie skutków zdarzenia – parametr S

Wartość S	Szacowane straty	Straty ludzkie
100	Poważna katastrofa	Kilkanaście i więcej ofiar śmiertelnych
40	Katastrofa	Kilka ofiar śmiertelnych
15	Bardzo duża	Ofiara śmiertelna
7	Duża	Ciężkie uszkodzenie ciała
3	Średnia	Absencja
1	Mała	Udzielenie pomocy

Tabela 2

Szacowanie ekspozycji na zagrożenie – parametr E

Wartość E	Opis ekspozycji
10	Stała
6	Częsta (raz dziennie)
3	Sporadyczna (raz na tydzień)
2	Okazjonalna (raz na miesiąc)
1	Minimalna (kilka razy rocznie)
0,5	Znikoma (raz do roku)

Tabela 3

Szacowanie prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia – parametr P

Wartość P	Opis	Prawdopodobieństwo
10	Bardzo prawdopodobne	P=50, gdy 1 na 2
6	Całkiem prawdopodobne	P=10, gdy 1 na 10
3	Mało prawdopodobne	P=1, gdy 1 na 100
1	Sporadycznie możliwe	P=0,1, gdy 1 na 1000
0,5	Możliwe do pomyślenia	P=0,01, gdy 1 na 10.000
0,2	Praktycznie niemożliwe	P=0,001, gdy 1 na 100.000
0,1	Tylko teoretycznie możliwe	P=0,001, gdy 1 na 1000.000

Wartość ryzyka (R) oblicza się na podstawie poszczególnych parametrów ryzyka, korzystając ze wzoru

$$R = S \times E \times P$$

Wartość ta pozwala określić kategorię ryzyka, zgodnie z tab. 4. i na jej podstawie określić charakter działań zapobiegawczych (profilaktycznych).

Tabela 4

Kategorie ryzyka – wartościowanie ryzyka R

Wartość R	Kategoria ryzyka	Działania zapobiegawcze
$R \leq 20$	Pomijalne	Żadne działania nie są potrzebne
$20 < R \leq 70$	Małe ryzyko	Należy zwrócić uwagę
$70 < R \leq 200$	Średnie ryzyko	Potrzebna poprawa
$200 < R \leq 400$	Wysokie ryzyko	Potrzebna natychmiastowa poprawa
$R > 400$	Bardzo wysokie ryzyko	Rozważ wstrzymanie prac

Poziomem wyjściowym **akceptacji ryzyka**, sugerowanym przez metodę Risk Score jest **R=70**. W miarę wzrostu poziomu bezpieczeństwa organizacje mogą kontynuować, w sposób mierzalny, dalsze obniżenie poziomu ryzyka zawodowego.

Zgodnie z wymaganiami normy zharmonizowanej PN-EN ISO 12100:2012 ocenę ryzyka stwarzanego przez maszynę (urządzenie) określono dla wszystkich faz cyklu „życia” produktu, tj.:

- transportu, montażu, instalowania i przekazania do eksploatacji (w tabeli 5. przyjęto oznaczenie „montaż”),
- użytkowania i konserwacji (w tabeli 5. przyjęto oznaczenie „użytkowanie”),
- wycofania z eksploatacji, demontażu i złomowania (w tabeli 5. przyjęto oznaczenie „demontaż”).

Tabela 5

Ocena ryzyka dla kotła sonicznego centralnego ogrzewania

Lp.	Faza cyklu „życia” maszyny	Zagrożenie	Źródła zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Przed korektą				Środki profilaktyczne	Po korekcie				Ryzyko resztkowe, środki ochronne, uwagi	Wynik		
					S	E	P	R		S	E	P	R				
1.	Montaż, użytkowanie, demontaż	Poruszanie się ludzi – upadek na tym samym poziomie	Mokra, śliska nawierzchnia, przeszkody na drogach komunikacyjnych np. luźne przewody elektryczne, progi, nieuwaga pracownika	Zwichnięcia, złamania, stłuczenia, skręcenia w obrębie stawów	1	6	6	36	małe	Utrzymanie nawierzchni w należytym stanie, w razie konieczności oznaczenie miejsc stwarzających zagrożenie barwami bezpieczeństwa, zachowanie ciągłej drożności dróg komunikacyjnych, zachowanie ostrożności podczas poruszania się przy montażu/demontażu i obsłudze kotła sonicznego	1	6	1	6	pojemne	Zapoznanie pracownika z dokumentacją kotła sonicznego	OK
2.	Montaż, demontaż	Obciążenie dynamiczne ciała	Duża masa kotła sonicznego	Dyskomfort, zmęczenie, naderwanie, naciągnięcie mięśni/stawów	3	1	6	18	pojemne	Informacja o masie opakowania, przerwy w pracy, przestrzeganie instrukcji o ręcznych pracach transportowych, wspomaganie ręcznego dźwigania ciężarów dźwiganiem mechanicznym	3	1	3	9	pojemne	Zapoznanie pracownika z dokumentacją kotła	OK
	Użytkowanie		Wymuszona pozycja ciała podczas użytkowania kotła sonicznego – przy obsłudze skrzynki sterującej	Dyskomfort, zmęczenie, bóle w układzie kostno-stawowym	3	6	6	108	średnie	Zamocowanie skrzynki sterującej na ścianie lub innej konstrukcji budowlanej na wysokości min. 1,5 m.	3	6	0,5	9	pojemne		OK
3.	Montaż, demontaż	Mechaniczne – przedmioty spadające	Elementy spadające z pewnej wysokości podczas składania kotła z poszczególnych jego części Narzędzia używane do montażu, spadające z pewnej wysokości Brak uwagi, koncentracji podczas instalacji/demontażu kotła	Złamanie, stłuczenie przede wszystkim kończyn dolnych	3	1	6	18	pojemne	Zachowanie należytej ostrożności, wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, zachowanie ładu i porządku w miejscu pracy	3	1	3	9	pojemne	Zapoznanie pracownika z dokumentacją kotła	OK
	Użytkowanie		Brak zapewnienia stabilności kotła sonicznego		3	6	6	108	średnie	Ustawienie kotła przy ścianie i jego stabilizacja w pionie dzięki użyciu obejm (umieszczonej w odległości ¾ wysokości kotła mierząc od podłoża)	3	6	0,2	3,6	pojemne		OK

4.	Montaż, demontaż	Mechaniczne – ostre i wystające elementy	Ostre, niewyszlifowane krawędzie elementów składowych kotła sonicznego i/lub obejmy, śrub mocujących itp. Ostro zakończone narzędzia używane do montażu kotła	Otarcie, przecięcie części ciała	1	1	6	6	pomijalne	Odpowiednie oszlifowanie krawędzi elementów składowych kotła, przestrzeganie zasad i przepisów bhp, zachowanie ostrożności podczas wykonywania czynności związanych z transportem i montażem kotła, zachowanie ładu i porządku w miejscu pracy	1	1	3	3	pomijalne	Zapoznanie pracownika z dokumentacją kotła	OK
	Użytkowanie		Ostre, niewyszlifowane krawędzie kotła sonicznego i/lub obejmy		1	6	6	36	małe	Odpowiednie oszlifowanie krawędzi kotła i obejmy, zachowanie ostrożności podczas obsługi kotła sonicznego	1	6	1	6	pomijalne		OK
5.	Użytkowanie	Zagrożenie termiczne – nagrzane powierzchnie/substancje	Nagrzana powierzchnia kotła sonicznego, wypływ gorącej wody z kotła	Poparzenie części ciała, mających kontakt z gorącymi powierzchniami/substancjami	3	6	10	180	średnie	Zastosowanie w kotle sonicznym izolacyjnej warstwy termicznej, zastosowanie w kotle sonicznym wyłącznika termicznego o parametrach zgodnych z wymaganiami, umieszczenie piktogramów w miejscu możliwego nagrzania się powierzchni kotła bądź jego składowych, wykonywanie remontów kotła sonicznego wyłącznie przez wykwalifikowany personel	3	6	0,5	9	pomijalne	Zapoznanie pracownika z dokumentacją kotła	OK
6.	Użytkowanie	Zagrożenie termiczne – pożar, wybuch	Otwarty ogień, niedopałki papierosów, wadliwa instalacja elektryczna lub niesprawne urządzenia elektryczne, przegrzanie kotła sonicznego	Śmierć pracownika, oparzenia, ciężkie urazy ciała	15	6	6	540	bardzo wysokie	Wykonanie zewnętrznych części kotła sonicznego z materiału izolacyjnego odpornego na wysoką temperaturę, a części innych niż metalowe z materiałów odpornych na zapalenie się i rozprzestrzenianie płomienia, zastosowanie w kotle sonicznym wyłącznika termicznego o parametrach zgodnych z wymaganiami, właściwy stan instalacji elektrycznej, regularne przeglądy instalacji, zakaz palenia i używania otwartego ognia na stanowisku montażu kotła	15	6	0,5	45	małe	-	OK

7.	Montaż, użytkowanie, demontaż	Zagrożenie elektryczne	Uszkodzona izolacja przewodów, brak uziemienia urządzenia, zwarcie przewodów elektrycznych, nieuwaga osoby obsługującej, montującej/demontującej kocioł soniczny	Śmierć pracownika, oparzenia, porażenia prądem, zaburzenia lub zatrzymanie oddechu, uszkodzenie narzędzi, pożar	15	6	6	540	bardzo wysokie	Wykonanie podłączenia do instalacji elektrycznej zgodne z obowiązującymi przepisami kraju, w którym kocioł będzie montowany, podłączenie do instalacji elektrycznej wykonane wyłącznie przez wykwalifikowanego elektryka (dokumentacja faktu odpowiednią pieczęcią w gwarancji), zasilanie podgrzewacza sonicznego wyłącznie prądem przemianowym 3-fazowym (400V 3N~50Hz), wyposażenie instalacji elektrycznej w wyłącznik różnicowoprądowy, podłączenie do uziomu przewodu PE wyprowadzonego z obudowy podgrzewacza (uziom o rezystancji poniżej 10Ω), bieżąca kontrola przewodów pod kątem uszkodzeń, wykonywanie okresowych badań instalacji elektrycznej	15	6	0,5	45	małe	Zapoznanie pracownika z dokumentacją kotła sonicznego	OK
8.	Użytkowanie	Zagrożenia spowodowane ciśnieniem w układach	Płyny pod ciśnieniem, wydostające się na skutek uszkodzeń w układach hydraulicznych	Obrażenie oczu i skóry, poparzenia części ciała	3	6	6	108	średnie	Podłączenie kotła sonicznego do instalacji za pomocą odpowiedniego rozmiaru śrubunków 3/4" zgodnie z kierunkiem przepływu wody, zastosowanie zapisów normy PN-B-02413:1991, dotyczących otwartych systemów c.o. lub normy PN-B-02414:1999, dotyczących zamkniętych systemów c.o., utrzymywanie układu hydraulicznego w należytych stanie, instalacja na kotle zaworu podciśnienia	3	6	1	18	pomijalne	Zapoznanie pracownika z dokumentacją kotła sonicznego	OK

- KONIEC OPRACOWANIA -